

YCGK**Esas : 2015/71****Karar : 2018/540****Tarih : 15.11.2018**

**İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA
HAKKI OLMAYAN YERE TECAVÜZ
MERAYA TECAVÜZ
MÜCAVİR ALAN (İmar Kirliliğine Neden Olma)
KAÇAK RUHSATSIZ İNŞAAT (İmar Kirliliğine Neden Olma -
Mücvir Alan)**

Sanık hakkında, hakkı olmayan yere tecavüz suçundan verilen mahkumiyet hükmü Özel Dairece bozulmuş olup, itirazın kapsamına göre inceleme imar kirliliğine neden olma suçundan verilen mahkumiyet hükmü ile sınırlı olarak yapılacaktır.

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; imar kirliliğine neden olma suçunun mücvir alan sınırları içerisinde işlenip işlenemeyeceğinin belirlenmesine ilişkin OLUP:

Kadınhanı Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü görevlilerince 07.05.2009 tarihinde Kayabaşı Mahallesi Taban Yaylası 677 ada 131 parselde yapılan kontrolde, sanık ...'un ruhsatsız olarak yaptığı inşaatın mühürlenerek durdurulduğu ve Belediye Başkanlığının 08.06.2009 tarihli ve 357 sayılı yazısı ile 30 günlük süre içerisinde mührün bozularak inşaata devam edilmesi nedeniyle TCK'nın 184. maddesi gereğince işlem yapılması amacıyla Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu olayda,

Suçun Konya Büyükşehir Belediyesi sınırlarının il mülki sınırları statüsü kazanmasında önce işlenmesi, suça konu binanın belediye sınırları dışında ancak Kadınhanı İlçe Belediyesinin mücvir alanında kalması, TCK'nın 184. maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü fıkra hariç ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanabilmesi karşısında, Suçla korunmak istenen hukuki yarar ve ceza hukukunda kanunilik ilkesi bağlamında imar kirliliğine neden olma suçunun mücvir alanda işlenmemesi nedeniyle suçun unsurlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti bakımından anılan yerde özel imar rejimi bulunup bulunmadığı araştırılarak, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.fk

5442 Sa.Ka.2
3194 Sa.Ka.2, 5, 27, 45
3213 Sa.Ka.7
TCK.56, 164, 184, 262
2464 Sa.Ka.97, 104

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARI:

İmar kirliliğine neden olma suçundan sanık ...'un TCK'nın 184/1. maddesi uyarınca 1 yıl hapis cezası ile **cezalandırılmasına** ilişkin Kadınhanı Asliye Ceza Mahkemesince verilen 31.03.2011 tarihli ve 262-164 sayılı hükmün sanık müdafisi tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen

Yüksek 4. Ceza Dairesince;

"TCK'nın 184/4. maddesi uyarınca imar kirliliğine neden olma suçunun oluşabilmesi için taşınmazın belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi olması gerektiği, Belediye Başkanlığı'nın 29.03.2011 tarihli yazısında suça konu binanın bulunduğu yerin mücavir alan sınırlarında kaldığının belirtildiği anlaşıldığından, taşınmazın özel imar rejimine tabi olup olmadığı belirlenmeden eksik inceleme ile hüküm tesisi" isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiş,

Daire üyesi M. Kaya;

"Mücavir Alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır. (İmar Kanunu (İK) m.5)"

"Mücavir alan kavramı genel olarak "komşu" anlamında kullanılmaktadır.

"Mücavir alan sınırları belediye meclisi ve il idare kurulu kararına dayanarak vilayetlerce Bakanlığa gönderilir. Bakanlık bunları inceleyerek aynen veya değiştirerek tasdik etmeye veya değiştirilmek üzere iadeye yetkilidir. Mücavir alanın ilgili belediye sınırına bitişik olması gerekmez. Ayrıca, bu alanlar köyleri de ihtiva edebilir. Mücavir alandan çıkarılma da aynı usule tabidir. Bakanlık gerekli gördüğü hallerde mücavir alana alma ve çıkarma hususunda resen karar verebilir." (İK m.45)

"Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabidir." (İK m.2)

Belediye, Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari, mali özerklik ve kamu tüzel kişiliğine sahip yerel yönetimin adıdır. Belediye Sınırı, bir belediyenin idari sınırlarını oluşturur.

Mücavir alan sınırı ise; belediye sınırlarının dışında, imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti adına verilmiş olan sınırdır.

Mücavir alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş alanlardır. Mücavir alan sınırları idari sınırlar olmayıp, iktisadi, sosyal ve kentsel gelişmeleri mekansal olarak planlı bir şekilde yönetmek ve denetlemek amacıyla imar bakımından belediyelerin yetkisine verilen yerlerdir. Bu nedenle bir belediyenin mücavir alanında bulunan alanların bir kısmı veya tamamının belediye olması durumunda, belediye sınırına dahil edilen yerlerdeki belediyenin mücavir alan sınırı herhangi yeni bir işleme gerek kalmaksızın ortadan kalkar. Ancak belediye sınırı dışında kalan alanlar mücavir statüsünü korumaya devam eder ve yeni bir onaylama yapıncaya kadar bağlı bulunduğu belediyenin mücavir alanı olur.

İl ve ilçe merkezlerinde zorunlu olmak üzere, nüfusu 5000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulur. Belediyeler, o çevre halkı tarafından seçilen bir belediye Meclisi ile bir Belediye başkanı tarafından yönetilir. Gerek idari, gerekse mali bakımdan bağımsız olan bir teşekküldür.

1956 tarihli ve 6785 sayılı imar Kanununun 47. maddesinde, ilk olarak yer alan "mücavir alan" kavramı, bundan önce imar faaliyetlerini düzenleyen 1933 tarihli ve 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu'nda benzer bir düzenleme yer almamaktadır.

6785 sayılı kanununun 47.maddesinde

"belediye hudutlarına mücavir bulunan ve beldenin müstakbel inkişafı bakımından lüzumlu görülen ve belediyenin teklifi üzerine vilayet idare heyetinin kararı ve Nafia Vekaletinin tasdiki ile kabul edilen sahalarda da bu kanun hükümleri uygulanır" denilmektedir.

Belediye sınırlarından farklı olarak mücavir alan adı altında yeni bir sınır getirilmesi ihtiyacına neden gerek duyulduğuna baktığımızda,

47. maddenin gerekçesinde; "belediye sınırları dışında kalan ve kanunun çıktığı tarihlerde özellikle büyük şehirlerin çevrelerinde görülen gecekondulaşmaya maruz kalan alanlara hızlı bir şekilde müdahale etme amacı taşınmaktadır."

6785 sayılı Kanunda sadece belediye sınırları içerisindeki imar faaliyetlerinin düzenlemesine amir hükümlere yer verilmekte ve belediye sınırları dışında kalan alanlarda uygulanabilecek imar ile ilgili

hükümler bulunmamaktaydı. Bunun sonucunda şehirlerin çevresinde her türlü denetimden uzak bir şekilde gelişebilecek yapılaşmanın önlenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

6785 sayılı kanun ile bu görev, mücavir alan kavramı getirilerek belediyelere verilmiş, belediye sınırları civarında kalan ve o gün için belediye sınırları içerisinde alınmasında yarar görülmemiş alanlarda düzensiz, mevzuata aykırı yapılaşma, çarpık kentleşme ve arsa spekülasyonunun önlenmesi amaçlanmıştır.

6785 sayılı İmar Kanunu'nun kabul edildiği dönemin kentleşme açısından ortaya çıkardığı özel sorunlar göz önüne alındığında ve kanunun bütünü yorumlandığında, mücavir alanlarla ilgili olarak yapılan düzenlemenin yalnızca bir "önleyici nitelikli bir tedbir" olarak düşünüldüğü ortaya çıkmaktadır. Dönemin özelliklerine göre; kentleşmenin ve büyük kentler etrafında çarpık kentleşme ve gecekondu yapımının büyük bir ivme kazandığı ve özellikle büyük kentlerde kapsamlı bir imar hareketinin politik tercih haline geldiği görülmektedir. Böyle bir ortamda, belediye sınırları dışında kentsel gelişmeyi ya da yapılaşmayı denetleyebilecek, planlayabilecek herhangi bir kamu otoritesi de mevcut değildir.

1972 yılında 20.7.1970 tarihli ve 1605 sayılı kanun ile 6785 sayılı İmar Kanununun pek çok maddesi değiştirilmiş bu arada dokuz ek madde getirilmiştir. Mücavir alanlar ile ilgili 47. madde'ye, bu alanların belediye sınırlarına bitişik olmasının gerekmediği ve köyleri de ihtiva edebileceği hakkında bir fıkra daha eklenmiştir. Bununla birlikte, İmar Nizamnamesi yürürlükte kaldığından, uygulamada önemli bir değişiklik ortaya çıkmamıştır. Ek fıkra, daha çok, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2. maddesine dayalı olarak yapılan, köylerin mücavir saha içerisinde yer alamayacağı yönündeki itirazları ortadan kaldırmak amacıyla getirilmiştir. 1605 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle, 7116 sayılı Kanun ile kurulmuş bulunan İmar ve İskan Bakanlığı, İmar ile ilgili pek çok yetki ve göreve sahip kılınırken, Ek 7. ve Ek 8. maddeler ve bu maddelere göre çıkarılan ve 18 Ocak 1975 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelik ile de İmar faaliyeti belediye ve mücavir alan sınırlarının dışına çıkarılmakta ve bu faaliyetler için de İmar ve İskan Bakanlığı ve Valilikler görevlendirilmiştir.

9.11.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Kanunu, 1605 sayılı Kanun ile değişik 6785 sayılı kanunun yerini almıştır. 3194 sayılı Kanun ile öngörülen İmar düzeni, yerini aldığı kanundan önemli farklılıklar göstermektedir. Bunlardan, mücavir alan ile ilgili olanlar şöyle sıralanabilir:

6785 sayılı kanunun 1. maddesi, kanunun kapsadığı alanı belediye sınırları ile sınırlarken, 3194 sayılı Kanunun 2. maddesinde "Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabidir" denilerek kanunun yürürlük alanında sınırlama yapılmasına son verilmiştir.

6785 sayılı Kanunda mücavir alan tanımlanmazken, 3194 sayılı Kanunda 5.maddede mücavir alan, "İmar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş alan" olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı 5. Madde'de "İlgili idare" tanımı altında, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediye, dışında da valilikler zikredilerek, İmar açısından sorumlu iki ayrı idarenin varlığı kabul edilmiştir.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsamakla birlikte; belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara belediye hizmetleri götürülmesi mümkündür.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nda belediyeyi bağlayan herhangi bir şart ve durum bulunmamaktadır. Bu alanlarda belediyenin takdir yetkisi vardır.

Belediye Gelirleri Kanununun 104. maddesine göre, Belediye Gelirleri Kanunu'nun mücavir alanlarda uygulanabilmesi için belediyece bu alanlara götürülmesi gereken hizmetler

İçişleri Bakanlığının 2 Seri Nolu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde; Taşıtların mahallin özelliklerine göre gidebileceği yolun yapılmış, bakıma alınmış olması ve mücavir alanda temiz ve sağlığa uygun içme ve kullanma suyu bulunması, olarak belirlenmiştir.

Mücavir alanların belediyeler açısından önemine baktığımızda;

-Mücavir alanda belediye hizmet götürme yükümlülüğünü üstlenilmemektedir. (Harç alınması için su ve

yol olması yeterli olup, bunların belediyece sağlanma zorunluluğu bulunmamaktadır.)

-Bu alanlarda yaşayanlar belediyenin vergi mükellefi olmakla birlikte belediye organlarının seçmeni değildir.

-Belediye Gelirleri Yasası uyarınca mücavir alandan vergi ve harç alınabilir (İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Haberleşme Vergisi, Yangın Sigortası Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı Bina İnşaat Harcı v.s)

-Mücavir alanda kalan arsa ve arazilerin emlak vergileri belediyece tahakkuk ve tahsil edilmektedir.

-Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. Maddesine göre; (Ek fıkra: 10/06/2010-5995 S.K./3.mad.) Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilir. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı il özel idaresi tarafından tahsil edilir. Bu bedelin % 50'si ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına aktarılır. Bu alanların belediyelerin mücavir alanı içerisinde kalması durumunda tahsil edilen harcın % 50'si ilgili belediyenin hesabına aktarılır.

-Maden Kanunu Ek Madde 6' ya göre; (Ek madde: 29/12/2005-5446 S.K./2.mad) Bor Tuzları için, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun değişik mükerrer 97 nci maddesinin (b) bendine göre hesaplanacak belediye payı, belediye sınırları ve mücavir alanlardan çıkartılan madenlerden elde edilecek işletme brüt karının % 2' sinden az olamaz.

-Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır

-İmarla ilgili dolaylı ve doğrudan ilişkili olan mevzuat, belediyelere hak, yetki ve görev tanımı yaparken mücavir alanları da kapsamaktadır. (Çevre Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Gecekondu Kanunu vb.) Ayrıca pek çok kanunla belediyelere verilen görevler mücavir alanı da kapsamaktadır (4077 sayılı Tüketicinin korunması Hakkında Kanun, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 3572 sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına dair Kanun Hükmüne Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 3998 sayılı Mezarlıkların Korunması Kanunu vb.)

-Belediye sınırlarında olduğu gibi mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir.

-Büyükşehir belediyelerinin, mücavir alan sınırları içinde bulunan yerlerde hazineye ait tarım arazileri satılamaz.

-Belediyeler; belediye sınırları içerisinde mücavir alanlarda, kendilerine ait veya tahsis edilen, izin verilen, irtifak hakkı tesis edilen yerlerde ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları yapar ve `Belediye Ormanları` kurar. Bu sahaların bakım, koruma ve işletmesini yapar ve yaptırır.

-Organize sanayi bölgesinde imar para cezası verilmesi yolunda karar almaya belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler yetkilidir. Çünkü 4562 sayılı Kanun ile Organize Sanayi Bölgelerine tanınan yetki, bu alanda arazinin kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşaatı ve kullanımıyla ilgili diğer bütün izinler ve ruhsatların verilmesi ve denetlenmesi ile sınırlıdır.

-Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı, kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı, su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır.

-Mera, yaylak ve kışlakların geleneksel kullanım amacıyla geçici yerleşme yeri olarak uygun görülen kısımları valilikçe bu amaçla kurulacak bir komisyon tarafından tespit edilir. Bu yerlerin ot bedeli alınmaksızın tahsis amacı değiştirilerek tapuda Hazine adına tescilleri yapılır. Bu taşınmazlar, geleneksel kullanım amacıyla geçici yerleşme yeri olarak kullanılmak ve değerlendirilmek üzere, idarelere tahsis edilir.

Köyde yaşayanlar açısından mücavir alanın getirdiği farklılıklar;

-442 sayılı Köy Kanunu uyarınca köy tüzel kişiliğince alınan para cezaları, ağaç gelirleri, harç, emlak ve arazi gelirleri benzeri gelirler köy tüzel kişiliği korunmasına rağmen köyün mücavir alana dahil edilmesinden sonra belediyelere ödenmektedir.

-3194 sayılı İmar Kanunu'nun 27 nci maddesi uyarınca belediye ve mücavir alanlar dışında köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanların köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yaptıracağı konut, hayvancılık veya tarımsal amaçlı yapılar için inşaat ve iskan ruhsatı aranmamakta olup, yapının fen ve sağlık kurallarına uygun olması ve muhtarlıktan izin alınması yeterli olmaktadır. Köyün mücavir alana dahil edilmesinden sonra bu alanlar inşaat ve iskan ruhsatı işlemine tabi olmakta ve imar ve inşaat işleri ile ilgili izinlerde değişmektedir.

-Bunun yanı sıra; Belediye ve mücavir alan sınırları içine giren köylülere ait konutlar ve gelir vergisinden muaf esnaf ile Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan binalara ait emlak vergisi muafiyetlerini kaybetmekte, işyeri açma izni harcı ve çevre temizlik vergisi gibi ek vergilere tabi olmaktadır.

-Ayrıca, Belediye mücavir alan sınırları dışındaki köylerde bulunan Hazine taşınmazlarının satış bedellerinin tahsil edilen kısmından, % 25 oranında; dörtte biri ilgili köy tüzel kişiliğine ödenmek ve kalanı diğer köylere götürülecek hizmetlerde kullanılmak üzere, il özel idarelerine pay verilirken bu pay mücavir alanlarda belediyeye verilmektedir.

-Öte yandan mücavir alanla köylüye gelen maddi külfet her ne kadar artsa da belediyeler yerleşim alanlarının plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun bir şekilde teşekkülünü sağlamaktadır.

Dolayısıyla; imar bakımından söz edilen amaçların yerine getirilmesinde belediye sınırı ile mücavir alan eşitlenmiş, aynı hukuki statüye tabi tutulmuştur. Belediyelere öngöründe bulunularak çarpık yapılaşmanın önüne geçmek için mücavir alanlar tahsis edilerek ruhsatsız yapıların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Belediyelerin müstakbel gelişme alanları olan yerlerde, sahil ve turizm kesimlerinde, sanayi aksında kalan yakın köyler, tarım ve hayvancılık olan köylerin mücavir alana dahil edilmesi ile daha etkin bir denetim sağlanacaktır.

Teknik derleme ve açıklamalardan sonra, çarpık kentleşmenin ve imar kirliliğinin önlenmesine yönelik olarak; TCK'nın 184/4. fıkrasının `belediye sınırları` ve `özel imar rejimine tabi` alanların dışında kalması halinde suç oluşturmayacağı, `belediye sınırı` kavramının `mücavir alanı` da kapsadığı, mücavir alanda yapılan ruhsatsız binaların da suç oluşturacağı" **düşüncesiyle karşı oy kullanmıştır.**

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise 18.07.2014 tarih ve 56363 sayı ile;

"Uyuşmazlığın konusu, mücavir alanda yapılan kaçak ruhsatsız inşaatın TCK'nın 184/1 maddesinde yazılı imar kirliliğine neden olma suçunu oluşturup oluşturmadığına ilişkindir.

`A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması

Madde 56 – Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf verimini artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.` şeklinde düzenlemeyi içermektedir.

Bu Anayasal düzenlemeyle çevrenin korunması teminat altına alınmış ve bu konuda Türk Ceza

Kanunu`nda çevrenin korunması müeyyide altına alınmıştır.

`İmar kirliliğine neden olma

Madde 184- (1) Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yapı ruhsatı olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

(Ek: 29/6/2005 – 5377/21 md.) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.`

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

İmar kirliliğine neden olma suçuyla imar mevzuatıyla belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak inşa edilen binaların suç kapsamında olduğu kabul edilerek her türlü ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yapılan inşaatın çevrede görüntü kirliliği oluşturmaması ve çarpık ve düzensiz bir kentleşmenin önüne geçilmesi amacıyla eylemler müeyyide altına alınmıştır.

TCK`nın 184 maddesinin 4 fıkrası,r

uhsatsız ya da ruhsata aykırı bina yapma veya yaptıрма eyleminin suç oluşturabilmesi için, belediye sınırları içinde ya da özel imar rejimine tabi olan yerlerde yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu`nun tanımlar başlıklı 5 maddesinde

`Mücvir Alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır.` şeklinde düzenleme yer almaktadır.

`Belediye ve mücvir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabidir.` (İmar Kanunu m.2)

Belediye, Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari, mali özerklik ve kamu tüzel kişiliğine sahip yerel yönetimin adıdır. Belediye Sınırı, bir belediyenin idari sınırlarını oluşturur.

Mücvir alan sınırı ise; belediye sınırlarının dışında, imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti adına verilmiş olan sınırdır.

Mücvir alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş alanlardır. Mücvir alan sınırları idari sınırlar olmayıp, iktisadi, sosyal ve kentsel gelişmeleri mekansal olarak planlı bir şekilde yönetmek ve denetlemek amacıyla imar bakımından belediyelerin yetkisine verilen yerlerdir. Bu nedenle bir belediyenin mücvir alanında bulunan alanların bir kısmı veya tamamının belediye olması durumunda, belediye sınırına dahil edilen yerlerdeki belediyenin mücvir alan sınırı herhangi yeni bir işleme gerek kalmaksızın ortadan kalkar. Ancak belediye sınırı dışında kalan alanlar mücvir statüsünü korumaya devam eder ve yeni bir onaylama yapıncaya kadar bağlı bulunduğu belediyenin mücvir alanı olur.

1956 tarihli ve 6785 sayılı İmar Kanunu`nun 47. maddesinde ilk olarak yer alan `mücvir alan` kavramı, bundan önce imar faaliyetlerini düzenleyen 1933 tarihli ve 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu`nda benzer bir düzenleme yer almamaktadır

6785 sayılı Kanununun 47. maddesinde

`Belediye hudutlarına mücvir bulunan ve beldenin müstakbel inkişafı bakımından lüzumlu görülen ve belediyenin teklifi üzerine vilayet idare heyetinin kararı ve Nafia Vekaletinin tasdiki ile kabul edilen sahalarda da bu kanun hükümleri uygulanır` denilmektedir.

6785 sayılı Kanun`da sadece belediye sınırları içerisindeki imar faaliyetlerinin düzenlemesine amir hükümlere yer verilmekte ve belediye sınırları dışında kalan alanlarda uygulanabilecek imar ile ilgili

hükümler bulunmamaktaydı. Bunun sonucunda şehirlerin çevresinde her türlü denetimden uzak bir şekilde gelişebilecek yapılaşmanın önlenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

6785 sayılı Kanun ile bu görev, mücavir alan kavramı getirilerek belediyelere verilmiş, belediye sınırları civarında kalan ve o gün için belediye sınırları içerisinde alınmasında yarar görülmemiş alanlarda düzensiz, mevzuata aykırı yapılaşma, çarpık kentleşme ve arsa spekülasyonunun önlenmesi amaçlanmıştır.

1972 yılında 20.7.1970 tarihli ve 1605 sayılı Kanun ile 6785 sayılı İmar Kanunu'nun pek çok maddesi değiştirilmiş bu arada dokuz ek madde getirilmiştir. Mücavir alanlar ile ilgili 47. madde'ye, bu alanların belediye sınırlarına bitişik olmasının gerekmediği ve köyleri de ihtiva edebileceği hakkında bir fıkra daha eklenmiştir.

9.11.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3194 sayılı imar Kanunu, 1605 sayılı Kanun ile değişik 6785 sayılı kanunun yerini almıştır.

Mücavir alanların belediyeler açısından önemine baktığımızda;

Mücavir alanda belediye hizmet götürme yükümlülüğünü üstlenmemektedir. (Harç alınması için su ve yol olması yeterli olup, bunların belediyece sağlanma zorunluluğu bulunmamaktadır.)

Bu alanlarda yaşayanlar belediyenin vergi mükellefi olmakla birlikte belediye organlarının seçmeni değildir.

Belediye Gelirleri Yasası uyarınca mücavir alandan vergi ve harç alınabilir (İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Haberleşme Vergisi, Yangın Sigortası Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı Bina İnşaat Harcı v.s)

Mücavir alanda kalan arsa ve arazilerin emlak vergileri belediyece tahakkuk ve tahsil edilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır

İmarla ilgili dolaylı ve doğrudan ilişkili olan mevzuat, belediyelere hak, yetki ve görev tanıımı yaparken mücavir alanları da kapsamaktadır.

Belediye sınırlarında olduğu gibi mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir.

Büyükşehir belediyelerinin, mücavir alan sınırları içinde bulunan yerlerde Hazineye ait tarım arazileri satılamaz.

Belediyeler; belediye sınırları içerisinde mücavir alanlarda, kendilerine ait veya tahsis edilen, izin verilen, irtifak hakkı tesis edilen yerlerde ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları yapar ve 'Belediye Ormanları' kurar. Bu sahaların bakım, koruma ve işletmesini yapar ve yaptırır.

Organize sanayi bölgesinde imar para cezası verilmesi yolunda karar almaya belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler yetkilidir.

Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden yol harcamalarına katılma payı, kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, kanalizasyon harcamalarına katılma payı, su

tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, su tesisleri harcamalarına katılma payı alınır.

Mera, yaylak ve kışlakların geleneksel kullanım amacıyla geçici yerleşme yeri olarak uygun görülen kısımları valilikçe bu amaçla kurulacak bir komisyon tarafından tespit edilir. Bu yerlerin ot bedeli

alınmaksızın tahsis amacı değiştirilerek tapuda Hazine adına tescilleri yapılır. Bu taşınmazlar, geleneksel kullanım amacıyla geçici yerleşme yeri olarak kullanılmak ve değerlendirilmek üzere, idarelere tahsis edilir.

Köyde yaşayanlar açısından mücavir alanın getirdiği farklılıklar;

442 sayılı Köy Kanunu uyarınca köy tüzel kişiliğince alınan para cezaları, ağaç gelirleri, harç, emlak ve arazi gelirleri benzeri gelirler köy tüzel kişiliği korunmasına rağmen köyün mücavir alana dahil edilmesinden sonra belediyelere ödenmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 27 nci maddesi uyarınca belediye ve mücavir alanlar dışında köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanların köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yaptıracağı konut, hayvancılık veya tarımsal amaçlı yapılar için inşaat ve iskan ruhsatı aranmamakta olup, yapının fen ve sağlık kurallarına uygun olması ve muhtarlıktan izin alınması yeterli olmaktadır. Köyün mücavir alana dahil edilmesinden sonra bu alanlar inşaat ve iskan ruhsatı işlemine tabi olmakta ve imar ve inşaat işleri ile ilgili izinlerde değişmektedir.

Bunun yanı sıra; Belediye ve mücavir alan sınırları içine giren köylülere ait konutlar ve gelir vergisinden muaf esnaf ile gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat iş yeri olarak kullanılan binalara ait emlak vergisi muafiyetlerini kaybetmekte, iş yeri açma izni harcı ve çevre temizlik vergisi gibi ek vergilere tabi olmaktadır.

Ayrıca, Belediye mücavir alan sınırları dışındaki köylerde bulunan Hazine taşınmazlarının satış bedellerinin tahsil edilen kısmından, % 25 oranında; dörtte biri ilgili köy tüzel kişiliğine ödenmek ve kalanı diğer köylere götürülecek hizmetlerde kullanılmak üzere, il özel idarelerine pay verilirken bu pay mücavir alanlarda belediyeye verilmektedir.

Öte yandan mücavir alanla köylüye gelen maddi külfet her ne kadar artsa da belediyeler yerleşim alanlarının plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun bir şekilde teşekkülünü sağlamaktadır.

Bütün bu açıklamalar çerçevesinde;

İmar Kanununun uygulanmasında, belediye sınırı ile mücavir alanı kapsayan bölgelerin hemen hemen aynı hukuki statüye tabi tutulduğu görülmektedir. Mücavir alanlarda, Belediyelere verilen denetim ve sorumluluk görevlerinin, kentin ya da beldenin görünümünü disipline etmek ve çarpık yapılaşmanın önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Belediyelerin ileri zaman diliminde kentte meydana gelecek gelişme alanları olan yerlerde, sahil ve turizm kesimlerinde, sanayi aksında kalan yakın köyler, tarım ve hayvancılık olan köylerin mücavir alana dahil edilmesi suretiyle daha etkin bir denetim sağlanacak ve çevrede görüntü kirliliği oluşması engellenecektir.

Bu itibarla, sanık Abdulkadir Bulut'un mücavir alanda yer alan ve maliki bulunduğu taşınmaz üzerinde; Kadınhanı Belediye Başkanlığından herhangi bir izin ve ruhsat almadan inşaat yapmak şeklindeki eyleminin, TCK'nın 184/1 maddesinde yazılı imar kirliliğine neden olma suçunu oluşturduğu gözetilmeden Yüksek Yargıtay 4.Ceza Dairesinin 19.03.2014 tarihli ve 8261-8492 sayılı kararıyla verilen 2 Nolu bozma kararının kaldırılarak sanık hakkında Kadınhanı Asliye Ceza Mahkemesinin 31.03.2011 tarih ve 262-164 sayılı ilamıyla verilen hükümlülük kararının onanmasına karar verilmesi" **gerektiği görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.**

CMK'nın 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 4. Ceza Dairesince 18.12.2014 tarih ve 35867-36539 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına

gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

CEZA GENEL KURULU KARARI

Sanık hakkında, hakkı olmayan yere tecavüz suçundan verilen mahkumiyet hükmü Özel Dairece bozulmuş olup, itirazın kapsamına göre inceleme imar kirliliğine neden olma suçundan verilen mahkumiyet hükmü ile sınırlı olarak yapılacaktır.

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; imar kirliliğine neden olma suçunun mücavir alan sınırları içerisinde işlenip işlenemeyeceğinin belirlenmesine ilişkindir

İncelenen dosya kapsamından;

Kadınhanı Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü görevlilerince düzenlenen 07.05.2009 tarihli yapı tatil zaptına göre; Kayabaşı Mahallesi Taban Yaylası 677 ada 131 numaralı parselde sanık ...'un ruhsatsız olarak inşaat yaptığı, yapının perde beton halinde, ortalama 1 metre boyunda, 2 bölmeli ve 21x10 metre ebadında olduğu, mahallinde malikinin olmadığı ve inşaatın mühürlenerek durdurulduğu, Kadınhanı Belediye Encümeninin 11.05.2009 tarihli ve 15 sayılı kararına göre; söz konusu yere Plansız Alanlardaki İmar Yönetmeliği'ne göre yapı izni verilmesi mümkün olmayıp ayrıca meraya tecavüz edildiğinden inşaatın yıkılarak suç duyurusunda bulunulduğu ve idari para cezası uygulandığı,

Kadınhanı Belediye Başkanlığının 08.06.2009 tarihli ve 357 sayılı yazısına göre; 30 günlük süre içerisinde mühürün bozulup, inşaatı devam edildiği belirtilerek TCK'nın 184. maddesi gereğince işlem yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu,

Kadınhanı Tapu Sicil Müdürlüğünün 28.08.2009 tarihli yazısına göre; suça konu 677 ada 131 parseldeki taşınmazın ham toprak vasfında ve malikinin sanık olduğu, 09.04.2009 tarihinde edinildiği, 677 ada

132 parsel sayılı taşınmazın ise mera vasfında olduğu,

19.10.2010 tarihinde mahallinde icra edilen keşif sonrası düzenlenen 20.10.2010 ve 24.11.2010 tarihli bilirkişi raporlarına göre; inşaatın 120,70 m²'lik kısmının sanığa ait 131 numaralı parsel üzerinde bulunduğu, binanın 110,30 m²'lik kısmı ile 78 m²'lik bitişik müstemilat ve 24 m²'lik deponun 132 numaralı parselde bulunan meraya tecavüzlü olduğu, belediyenin tuttuğu zabıttan sonra inşaatı devam edilerek bitirildiği, betonarme binanın elektrik ve suyunun olduğu, içerisinde ikamet edildiği,

belediyenin tuttuğu zabıttan iki adet depo niteliğindeki yerin mevcut olmayıp sonradan yapıldığı, hem sanığın malik olduğu parselde hem de mera parselinde imar planının bulunmadığı, binanın ruhsat alınmaksızın yapıldığı,

Kadınhanı Belediye Başkanlığının 29.03.2011 tarihli ve 380 sayılı yazısına göre; kaçak yapının belediye imar planı sınırları dışında, ancak mücavir alan sınırları içerisinde kaldığı, bu nedenle söz konusu yerin Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne tabi olduğu,

Anlaşılmıştır.

Sanık ... aşamalarda; belediyeye ruhsat başvurusunda bulunduğunu, ancak inşaatın imar sahası dışında olması nedeniyle kendisine ruhsat verilmediğini, inşaatın kendi parseline sığmaması nedeniyle yan parselde taşıdığı, taşınmazın bulunduğu yerin mera olduğunu bilmediğini savunmuştur.

"İmar kirliliğine neden olma" suçu 5237 sayılı TCK'nın 184. maddesinde;

"1) Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yapı ruhsatı alınmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınırlı faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz" şeklinde düzenlenmiştir.

Bu hükme göre;

yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan ya da yaptıran, yapı ruhsatı alınmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere su, elektrik veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden, yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade eden kişiler maddede yazılı cezalarla cezalandırılacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrası uyarınca;

üçüncü fıkra dışındaki hükümler, ancak belediye sınırları içinde veya özel infaz rejimine tabi yerlerde uygulanacaktır. Ancak, failin ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi durumunda, maddenin bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmayacak, açılmış olan kamu davası düşecek, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkacaktır.

Düzenlemenin dördüncü fıkrasından anlaşılacağı üzere ,

Belediye sınırları ile özel imar rejimine tabi yerler haricindeki alanlar bu suç tipiyle korunmak istenen hukuki yararın dışındadır. Kanun koyucu bu suçun ülke sınırları içerisindeki belli yerlerde işlenmesi durumunu cezai yaptırım altına almıştır.

Dolayısıyla Kanun'da geçen belediye sınırları ve özel imar rejimine tabi yerler ile bu bağlamda mücavir alan kavramlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Sınırların tespiti" başlıklı 5. maddesinde;

"Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kağıdına şerh konulur.

Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kağıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.",

"Sınırların kesinleşmesi" başlıklı 6. maddesinde ise,

"Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir. Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahalli tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülki idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez."

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'la değişik 5. maddesine göre;

"Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır."

12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un suç ve karar tarihinden sonra yürürlüğe giren "Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi" başlıklı 1. maddesine göre ise;

"(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarıdır.

Birinci ve ikinci fıkrada sayılan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır.

İstanbul ve Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı buldukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmıştır.

Birinci, ikinci ve dördüncü fıkrada sayılan illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır.

Birinci ve ikinci fıkrada sayılan illerin bucakları ve bucak teşkilatları kaldırılmıştır."

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

Bu düzenlemelerle belediye ve büyükşehir belediye sınırlarının ne şekilde tespit edileceği, kesinleşme usulü ve belediye sınırlarının kapsadığı alanlar belirlenmiş, büyükşehir olan belediyeler bakımından belediye sınırlarının il mülki sınırları, ilçe belediyeleri bakımından ise belediye sınırlarının bu ilçelerin mülki sınırları olduğu kabul edilmiştir.

Özel imar rejimine tabi yerler kavramının tanımına kanunlarda rastlanmamaktadır. TCK'nın 184. maddesinin gerekçesinde organize sanayi bölgelerinin özel imar rejimine tabi yerlere örnek olarak sayıldığı görülmektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 21.02.2012 tarihli ve 570-51 sayılı kararında da belirtildiği üzere, organize sanayi bölgeleri haricinde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu, 4691 sayılı Teknoloji Bölgeleri Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu gibi kanunların kapsamındaki yerler de, özel imar rejimine tabi yerlere örnek sayılabilir.

Suçun işlendiği yerin özel imar rejimine tabi olan bir yer olması durumunda, belediye sınırları içerisinde kalıp kalmadığına ilişkin ayrıca bir araştırma yapılmasına gerek yoktur.

Mücvir alan kavramı 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 5. maddesinde;
"İmar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır." biçiminde tanımlanmıştır.

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğüne göre "mücvir" kelimesi; "Yakın komşu olan" anlamına gelmektedir.

Mücvir alanlar; toplumsal, ekonomik ve şehirleşmeyle ilgili gelişmeleri belli bir coğrafyaya özgü ve planlı bir şekilde yönetip denetlemek amacıyla imar mevzuatı bakımından belediyelerin yetkisine bırakılan yerlerdir. Mücvir alan belirlenmesindeki amaç, belediyeye yakın çevredeki imar faaliyetlerinin denetimini sağlayıp, rantı ve plansız yapılaşmayı önlemektir (Zeki Hafızoğulları, Muharrem Özen, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplama Karşı Suçlar, 2012, Ankara, s. 72).

İmar Kanun'un 45. maddesinde, mücvir alan sınırlarının belediye meclisi ve il idare kurulu kararına dayanarak vilayetlerce Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderileceği, Bakanlığın bunları inceleyerek aynen veya değiştirerek tasdik etmeye veya değiştirilmek üzere iadeye yetkili olduğu, mücvir alandan çıkarılmanın da aynı usule tabi olduğu, Bakanlığın gerekli görmesi halinde mücvir alana alma ve çıkarma hususunda resen karar verebileceği ve ayrıca mücvir alanın ilgili belediye sınırına bitişik olması gerekmeyeceği, bu alanların köyleri de kapsayabileceği belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 2, 5 ve 19. maddelerinde, "belediye sınırları" tabirinin yanı sıra ayrıca "mücvir alandan" da bahsedilmesi karşısında, her iki kavram arasında farklılık olduğunun ve kanun koyucunun 5237 sayılı TCK'da "özel imar rejimine tabi olan yerler" ve "belediye sınırları" terimlerini bilinçli olarak seçtiği kabul edilmelidir.

Hükmün gerekçesinde de

"Bu madde hükümlerinin uygulanma alanı ile ilgili sınırlama getirilmiştir" denilmektedir. Kaldı ki, yürürlükten kaldırılan 09.07.1956 tarihli ve 6785 sayılı önceki İmar Kanunu'nun 47. maddesinde " Belediye hudutlarına mücvir bulunan... sahalarda" denilmek suretiyle de mücvir alanın belediye sınırları dışında olduğu, ancak bu sahaların İmar Kanunu hükümlerine tabi olduğuna yönelik bir düzenleme getirilmişti. Dolayısıyla belediye sınırları içerisindeki alanlar ile özel imar rejimine tabi olan yerler haricindeki alanlar bu suçla korunmak istenen hukuki yararın dışında tutulmuştur. Belediye sınırları dışına bazı belediyecilik hizmetlerinin götürülmesi veya imar mevzuatı bakımından bir yerin belediyenin yetki sınırları içerisinde olması, buranın kendiliğinden belediye sınırları içerisinde olduğu anlamına gelmez. Nitekim, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 11. maddesinden anlaşılacağı üzere bir alanda belediye kurulup belediyenin seçilmiş organlarının iş başına gelmesi bu alan içindeki köylerin idari varlığının ve tüzel kişiliğinin sona ermesine yol açacaktır. Ancak, bir köyün mücvir alan sınırlarına

alınması köyün idari ve tüzel kişiliğinin sona erdiği anlamına gelmemektedir.

Ceza hukukunda "kanunilik ilkesinin" bir sonucu olarak, özel bir imar rejimi bulunmayan belediye mücavir alanı içerisinde, kişilerin ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak bina yapması veya yaptırmaları durumunda imar kirliliğine neden olma suçu işlenmiş olmayacaktır. Ruhsatsız yapılaşmanın sadece belediye sınırlarında veya özel imar rejimine tabi yerlerde ceza hukuku anlamında takip edilmesi, kapsam dışı bırakılan alanlar bakımından bir korumasızlığı akla getirirse de bu yerlerde gerçekleştirilen inşaat faaliyetleri açısından bir sorumsuzluk söz konusu olmayıp, sadece Türk Ceza Kanunu açısından suç oluşmamakta, ancak 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca, gerektiğinde ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapının mühürlenmesi, yıkılması ve idari para cezası uygulamaları söz konusu olabilecektir (Murat Kaplan, İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Doktora Tezi, Antalya, 2016, s. 200- 201).

Öte yandan, ceza muhakemesinin amacı, her somut olayda kanuna ve usulüne uygun olarak toplanan delillerle maddi gerçeğe ulaşıp adaleti sağlamak, suç işlediği sabit olan faili cezalandırmak, kamu düzeninin bozulmasının önüne geçebilmek ve bozulan kamu düzenini yeniden tesis etmektir. Gerek 1412 sayılı CMUK, gerekse 5271 sayılı CMK adil, etkin ve hukuka uygun bir yargılama yapılması suretiyle maddi gerçeğe ulaşmayı amaç edinmiştir. Bu nedenle ulaşılma imkanı bulunan bütün delillerin ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir. Diğer bir deyişle, adaletin tam olarak gerçekleşebilmesi için maddi gerçeğe ulaşma amacına hizmet edebilecek tüm kanuni delillerin toplanması ve tartışılması zorunludur.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Kadınhanı Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü görevlilerince 07.05.2009 tarihinde Kayabaşı Mahallesi Taban Yaylası 677 ada 131 parselde yapılan kontrolde, sanık ...'un ruhsatsız olarak yaptığı inşaatın mühürlenerek durdurulduğu ve Belediye Başkanlığının 08.06.2009 tarihli ve 357 sayılı yazısı ile 30 günlük süre içerisinde mührün bozularak inşaatı devam edilmesi nedeniyle TCK'nın 184. maddesi gereğince işlem yapılması amacıyla Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu olayda,

Suçun Konya Büyükşehir Belediyesi sınırlarının il mülki sınırları statüsü kazanmasında önce işlenmesi, suça konu binanın belediye sınırları dışında ancak Kadınhanı İlçe Belediyesinin mücavir alanında kalması, TCK'nın 184. maddesinin dördüncü fıkrasının üçüncü fıkra hariç ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanabilmesi karşısında, Suçla korunmak istenen hukuki yarar ve ceza hukukunda kanunilik ilkesi bağlamında imar kirliliğine neden olma suçunun mücavir alanda işlenmemesi nedeniyle suçun unsurlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespiti bakımından anılan yerde özel imar rejimi bulunup bulunmadığı araştırılarak, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Bu itibarla haklı nedene dayanmayan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının reddine karar verilmelidir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle,

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİ EDİLMESİNE, 15.11.2018 tarihinde yapılan müzakerede oy birliğiyle karar verildi.

YCGK 15.11.2018 - K.2018/540

oOo